

kollektive overenskomster med andre landes redere.

Danmark

Danske redere har indgået kollektive overenskomster med danske, filippinske og polske fagforeninger.

Efter DIS-lovens § 10 kan danske overenskomster som udgangspunkt kun omfatte personer med dansk bopæl. Kollektive overenskomster med en udenlandsk organisation kan kun omfatte personer, som er medlem af denne, eller som er statsborgere i det land, hvor den faglige organisation er hjemmehørende. Formålet med § 10 er, at der for søfarende uden dansk bopæl skal være mulighed for at have overenskomstmæssige vilkår på internationalt konkurrencedygtige vilkår, som afspejler leveomkostningerne i den søfarendes hjemland. Loven fastsætter ikke krav til indholdet af sådanne overenskomster eller til lønniveauet. Dette sker ved aftale.

Bestemmelsen var årsagen til en klage fra de faglige organisationer til ILO. Folketinget modtog i 1989 kopi af ILO's henstilling og regeringens svar på klagen.

Skiftende regeringer har siden DIS-lovens vedtagelse opfordret arbejdsmarkedets parter til at finde en ordning vedrørende beskæftigelse af tredjelandes søfarende, som både rederne og de søfarende kunne acceptere. I fagligt regi har der igennem flere år været aftaler, der satte de overordnede rammer for vilkårene ved beskæftigelsen af udenlandske søfolk (personer uden dansk bopæl). Formålet har været at sikre, at de aftalemæssige løn- og arbejdsforhold for tredjelandes søfarende er på et internationalt niveau.

Indholdet af aftalerne er til stadighed blevet udbygget. Således skal de omfattede faglige organisationer i dag både orienteres om overenskomstforhandlinger med udenlandske faglige organisationer og har ret til at være til stede under forhandlingerne.

Med den seneste ændring fra januar 2004 er ovennævnte rammeaftale blevet til en hovedaftale. Denne medfører, at de fremmede søfolk kan være repræsenteret af såvel de danske faglige organisationer som deres hjemlands organisationer. De udenlandske søfarende har dermed opnået en repræsentation i Danmark, som indebærer, at de i lighed med de danske søfarende kan søge assistance hos danske faglige organisationer. Den nye status for rammeaftalen sikrer, at udenlandske søfarende, der ikke er dækket af en kollektiv overenskomst, direkte bliver omfattet

af aftalen. Hermed sikres en væsentlig bredere dækning, idet også personer på individuelle kontrakter dækkes.

Rammeaftalen omfatter spørgsmål om løn, arbejdstid, opsigelsesregler, arbejdsmiljø, hjemsendelse, udmønstingsperiode, sygdom, invaliditet, behandling af faglig strid, ferie og pension. Aftalen er en minimumsaftale, dvs. at det er muligt for en udenlandsk faglig organisation at forhandle bedre vilkår, hvis der kan opnås enighed herom. For så vidt angår rettigheder under sygdom eller ved invaliditet skal disse være i overensstemmelse med danske regler i det omfang, der ikke i den søfarendes hjemland er regler med en bedre beskyttelse, idet disse i så fald finder anvendelse.

Aftalen er indgået mellem de relevante danske rederiforeninger og hovedparten af de danske fagforeninger.

Norge

Den oprindelige bestemmelse i NIS-loven fastsatte, at norske redere kunne indgå overenskomster med såvel norske som udenlandske fagforeninger. Formålet er det samme som formålet med den danske lov – at der skal være overenskomster på et internationalt konkurrencedygtigt niveau. Den norske lov er senere tilpasset, således at norske fagforeninger har ret til at være til stede ved og deltage i forhandlingerne med de fremmede organisationer. I dag er overenskomster med filippinske fagforeninger indgået med tiltrædelse af såvel den norske fagforening som den filippinske.

Tyskland

I Tyskland kan tyske rederier indgå kollektive overenskomster med fagforeninger i andre lande. Lovgivningen for det tyske internationale skibsregister åbner mulighed for, at tredjelandes statsborgere, som ikke har tysk bopæl eller fast ophold i Tyskland, kan ansættes på lokale løn- og arbejdsvilkår. Den tyske ordning om beskæftigelse af udenlandske søfarende blev for nogle år siden behandlet i en sag ved EF-domstolen. Sagen vedrørte beskæftigelse af filippinske søfarende. Domstolen fandt, at traktatens art 117 (om social beskyttelse) ikke var til hinder for at have overenskomster for personer uden tysk bopæl på klart ringere vilkår.⁴

⁴ Domstolens dom af 17. marts 1993. *Fixmaet Sloman Neptun Schiffahrts AG mod Seebetriebsrat Bodo Ziesemer der. Sloman Neptun Schiffahrts AG.*